

# **Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol pro rok 2013**

## **Úvod**

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) předkládá aktualizaci *Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol pro období 2011 – 2015* (dále jen „Dlouhodobý záměr ministerstva“). Hlavními prioritami Aktualizace Dlouhodobého záměru ministerstva pro rok 2013 (dále jen „Aktualizace“) je posílení diverzifikace vysokého školství, nastavení podpory excelence v prováděných činnostech, koncepce rozvoje doktorského studia a důraz na transparentnost (v souladu se záměry Evropské komise). Rok 2013 bude pro ministerstvo klíčový také s ohledem na dokončování příprav pro budoucí období kohezní politiky Evropské unie (2014-2020) a její implementaci v České republice.

Aktualizace zohledňuje především cíle formulované v „Programovém prohlášení vlády České republiky“ schváleném usnesením vlády ze dne 4. srpna 2010 č. 553 a v „Národním programu reforem České republiky 2011“ schváleném usnesením vlády ze dne 27. dubna 2011 č. 314 a jeho aktualizaci na rok 2012. Přispívá též k naplňování Národní inovační strategie (schválena vládou na podzim roku 2011) a k naplňování Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky. Na evropské úrovni Aktualizace reaguje na Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Podpora růstu a zaměstnanosti – plán modernizace evropských systémů vysokoškolského vzdělávání.

# 1. Kvalita a relevance

## Diverzifikace institucí a studijních programů

### Ministerstvo:

- bude diverzifikaci vysokých škol spojovat se stupněm vysokoškolského studia (tedy bakalářským, magisterským a doktorským) a také s druhy tvůrčích činností, které jsou přirozenou součástí uskutečňování studijních programů. Tvůrčí činnosti přitom budou hodnoceny podle kvality a intenzity, ve které je vysoká škola realizuje;
- nastaví podporu kvalitní tvůrčí činnosti na vysokých školách. Odpovědnost a rozsah poskytovaných vzdělávacích aktivit a tvůrčích činností je záležitostí především každé vysoké školy. Je zároveň nesmírně důležité, aby byly tvůrčí činnosti organicky propojeny se vzdělávací činností;
- připraví novou koncepci programů excelence s cílem podporovat činnosti vysokých škol tam, kde dosahují nebo mají potenciál dosáhnout excelence; do budoucna se předpokládá začlenění těchto programů do standardního financování vysokých škol. Takové programy budou plně v souladu s předsevzetím vlády nastavit finanční podporu center excelence a směřování omezeného počtu institucí k výzkumným univerzitám;
- zahájí diskusi o kvalitě a směřování doktorského studia a v návaznosti na to připraví koncepci budování mezinárodních špičkových škol doktorských studií;
- se bude intenzivně zabývat problematikou racionalizace struktury vysokých škol a podmínkami jejich případné integrace s cílem dospět k optimálnímu sdílení vybudovaných kapacit na vysokých školách, a tedy k jejich co nejefektivnějšímu využívání;
- bude v souladu s evropskými strategickými materiály ve větší míře na základě tzv. „evidence-based policy“ sledovat budoucí potřeby trhu práce tak, aby byly alespoň v rámcové podobě k dispozici informace o budoucí struktuře pracovních míst s ohledem na kvalifikační potřeby pracovního trhu;
- bude pro rozpočtové období Evropské unie 2014 – 2020 a její kohezní politiku usilovat o to, aby byl schválen jeden operační program integrující v sobě intervence do vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací, a v souvislosti s tím bude prosazovat to, aby nedocházelo k nerovnoměrné podpoře v závislosti na geografických omezeních;
- dokončí mapování indikátorů pro U-Multirank na národní úrovni ve snaze pomoci českým vysokým školám připravit se na hodnocení v rámci tohoto evropského projektu;
- v roce 2013 realizuje významnou část klíčových aktivit v individuálním projektu národním „KREDO“, pomocí kterého bude zpracován strategický plán ministerstva a strategické plány veřejných vysokých škol do roku 2020;
- se zapojí do mezinárodního projektu EUROSTUDENT V, mezi jehož hlavní cíle patří poskytnutí mezinárodně porovnatelných dat z oblasti sociální dimenze vysokoškolského vzdělávání;
- v zájmu transparentnosti a informovanosti o činnostech vysokých škol připraví koncepci informačního portálu o vysokém školství, který poskytne informace jak uchazečům o studium, veřejnosti i představitelům veřejné správy o výsledcích vysoké školy, nabídce studia, studijní úspěšnosti, apod.

**Doporučení pro vysoké školy:**

- využít přípravu aktualizací svých dlouhodobých záměrů k revizi nastavených cílů;
- vyhodnocovat uplatnění absolventů a budoucí požadavky trhu práce na absolventy různých úrovní a oborů vzdělání;
- rozlišovat akademickou a profesní profilaci konkrétních studijních programů v návaznosti na poslání vysoké školy;
- mapovat vykonávané tvůrčí činnosti, které jsou spojené se vzdělávací činností. Vysoká škola by měla být schopna definovat, jaké tvůrčí činnosti vykonává, jaké dosahuje kvality, a v čem jsou případně unikátní;
- zabývat se strategickým směřováním jimi uskutečňovaných doktorských studijních programů;
- implementovat výstupy individuálních projektů národních, jejichž realizace byla v roce 2012 (příp. v roce 2013) ukončena;
- zabývat se revizí skladby studijních programů a oborů směřující k jejich větší integraci;
- zabývat se možnostmi integrace a sdílení kapacit na úrovni instituce i ve spolupráci s ostatními vysokými školami (příp. jinými institucemi působícími v sektoru výzkumu, vývoje a inovací).

**Zajišťování kvality ve vysokém školství****Ministerstvo:**

- bude podporovat vyvážený vztah mezi systémy vnitřního a vnějšího hodnocení kvality;
- bude podporovat implementaci Národního kvalifikačního terciárního vzdělávání a dalších výstupů individuálních projektů národních zaměřených na systémy zajišťování kvality ve vysokém školství (zejména IPn Kvalita);
- bude podporovat vysoké školy v jejich snaze o zapojení do mezinárodních evaluací, hodnocení kvality a akreditací na úrovni vysokých škol i jejich součástí;

**Doporučení pro vysoké školy:**

- rozvíjet systémy vnitřního hodnocení kvality s důrazem na zajišťování kvality studijních programů prostřednictvím výstupů z učení a na podpůrné činnosti;
- soustavně se zabývat kvalitou výuky na všech úrovních (studijních programů, studijních oborů a studijních předmětů) včetně reflexe studentských hodnocení;
- zabývat se podporou nadaných studentů;
- učinit opatření na snižování studijní neúspěšnosti při současném zachování požadavků na kvalitu absolventů;
- systematicky se zabývat kvalitou poskytovaných služeb pro studenty (kariérové poradenství, služby a poradenství pro studenty se specifickými potřebami, další typy poradenství, informační a knihovnické služby, apod.);
- vytvářet podmínky pro rozvoj pedagogických dovedností u studentů doktorských studijních programů a mladých akademických pracovníků;
- vytvářet kariérní řády a systémy dalšího vzdělávání akademických i ostatních pracovníků vysokých škol;

- posilovat spolupráci s absolventy (uvažovat o možnostech zapojení do výuky, zajistit zpětnou vazbu, propagaci vysoké školy).

## **2. Otevřenost**

### **Internacionalizace**

#### **Ministerstvo:**

- bude i nadále formou finančních prostředků ze státního rozpočtu podporovat mobilitu studentů a akademických pracovníků (dofinancování programu Erasmus, institucionální plány, rozvojové projekty);
- zajistí účast České republiky v mezinárodních bilaterálních a multilaterálních programech (CEEPUS, AKTION, FM EHP/Norsko, Sciex-NMSch)
- bude spolupracovat na propagaci českého vysokého školství v zahraničí s cílem zintenzivnit spolupráci českých a zahraničních vysokých škol a zvýšit atraktivitu českého vysokého školství pro zájemce o studium ze zahraničí;
- bude motivovat vysoké školy k posilování zahraniční mobility a k získání ECTS/DS Labels prostřednictvím zásad a pravidel financování veřejných vysokých škol a zváží možnost budoucího zohlednění dalších oblastí mezinárodní spolupráce ve financování veřejných vysokých škol.

#### **Doporučení pro vysoké školy:**

- vypracovat vlastní strategie mezinárodní spolupráce ve vzdělávání a VaV;
- podporovat mobilitu studentů a akademických pracovníků i z vlastních zdrojů;
- zaměřit se na kvalitu a obsah zahraničních pobytů studentů i akademických pracovníků;
- vytvářet mezinárodní prostředí na vysoké škole;
- rozvíjet bilaterální i multilaterální spolupráci se zahraničními institucemi, a to i formou uskutečňování joint degree programů;
- zapojovat se do programů EU na podporu mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělávání a VaV;
- zvyšovat počty studijních programů uskutečňovaných v cizích jazycích;
- usilovat o zvyšování počtu cizinců- studentů samoplátců;
- usilovat o zvyšování počtu akademických pracovníků ze zahraničí;
- ucházet se o udělení ECTS a DS Labels jako ocenění důvěryhodného partnera pro zahraniční spolupráci.

### **Celoživotní vzdělávání**

#### **Ministerstvo:**

- vytvoří metodiku pro sjednocení postupů při uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace;

- ve spolupráci s vysokými školami, profesními organizacemi a ostatními ústředními správními úřady bude hledat prostředky pro lepší rozlišení a provázání akademického a profesního uznávání vysokoškolských kvalifikací;
- bude prosazovat, aby se oblast celoživotního vzdělávání na vysokých školách stala jednou z priorit ministerstva pro budoucí kohezní období EU po roce 2014.

#### **Doporučení pro vysoké školy:**

- vytvářet systémová pravidla pro uznávání předchozího studia, případně také předchozího (neformálního) učení;
- zvyšovat nabídku kurzů celoživotního vzdělávání, a hledat tak studenty v doposud netradičních skupinách společnosti;
- rozvoj poskytování (a podpora vytváření sítě) programů celoživotního vzdělávání zaměřených na zvyšování odborné kvalifikace na základě poptávky v regionu (na relevantním trhu práce včetně požadavků veřejného sektoru).

### **Spolupráce s aplikační sférou, regionální zapojení**

#### **Ministerstvo:**

- zahájí diskuzi s Ministerstvem pro místní rozvoj o možnostech podpory spolupráce vysokých škol a regionů;
- bude činit kroky ke zvýšení atraktivnosti bakalářských studijních programů tak, aby byly podporovány bakalářské studijní programy orientované na profesní uplatnitelnost absolventů. Za tímto účelem bude ministerstvo realizovat jednání s profesně orientovanými svazy a komorami o obsahové stránce takových studijních programů v souladu s požadavky na kvalitu vysokoškolského vzdělávání a akreditační podmínky;

#### **Doporučení pro vysoké školy:**

- posilovat spolupráci s regionálními samosprávami;
- spolupracovat s ministerstvem a dalšími partnery ve snaze o zvýšení atraktivnosti bakalářských studijních programů;
- posilovat spolupráci se subjekty aplikační sféry při usnadnění přechodu studentů na trh práce (veletrhy pracovních příležitostí, stínování manažerů, stáže, spolupráce při zpracování kvalifikačních prací, ...);

### 3. Efektivita a financování

#### **Ministerstvo:**

- v Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol bude nadále zvýrazňovat význam kvality a společenské relevance vysokoškolského vzdělání;
- promítne očekávané demografické poklesy do stanovení limitů počtů přijímaných studentů na veřejných vysokých školách a stejně tak do těchto limitů promítne vývoj financování vysokého školství ze státního rozpočtu. Platí přitom, že snižování limitů počtů studentů by mělo odrážet kvalitu vysoké školy;
- navrhne metodiku, jak reflektovat různé tvůrčí činnosti vysokých škol v Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol;
- vyhodnotí použití indikátoru nezaměstnanosti absolventů v Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol, a případně navrhne revizi tohoto ukazatele;
- vyhodnotí dopady ukazatele K v Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol, a případně navrhne revizi tohoto ukazatele;
- vyhodnotí a dále podpoří institucionální rozvojové plány veřejných vysokých škol jako nástroje pro implementaci strategických priorit každé veřejné vysoké školy;
- podpoří pilotní ověření Registru uměleckých výsledků.

#### **Doporučení pro veřejné vysoké školy:**

- připravit varianty vývoje vysoké školy s ohledem na očekávaný počet studentů v následujících pěti letech;
- pokračovat ve stanovení vlastních sledovatelných ukazatelů v institucionálním rozvojovém plánu a tento s ministerstvem projednat;
- hledat finanční zdroje komplementární k příspěvku a dotaci ze státního rozpočtu (např. komunitární programy Evropské unie, zdroje subjektů aplikační sféry, ...);
- podporovat komercializaci vlastních výsledků tvůrčí činnosti (tvorba strategií komercializace a zvyšování intenzity transferu poznatků);
- zapojit se do pilotního ověření Registru uměleckých výsledků, pakliže vysoká škola uskutečňuje uměleckou tvůrčí činnost.

## Termíny

Tuto Aktualizaci vysoké školy mohou využít při zpracování aktualizací svých dlouhodobých záměrů pro rok 2013 (dále jen aktualizace dlouhodobého záměru vysoké školy), které předloží ministerstvu ve dvou vyhotoveních **nejpozději do 31. října 2012**. V případě veřejných vysokých škol bude ve stejné lhůtě ministerstvu předložen také institucionální rozvojový plán s jednoznačně stanovenými cíli a ukazateli výkonu pro rok 2013 a vyhodnocení naplňování institucionálních rozvojových plánů na rok 2012 včetně plnění stanovených ukazatelů (předpoklad). Institucionální rozvojový plán může tvořit integrální součást aktualizace dlouhodobého záměru vysoké školy nebo může být zpracován v samostatném dokumentu. Ve stejné lhůtě předloží veřejné vysoké školy ministerstvu také projekty předkládané v rámci centralizovaných rozvojových programů.

Vyhlášení centralizovaných rozvojových programů je obsahem samostatného materiálu.

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL. M.  
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

V Praze dne 24. května 2012